
Základy lékařské terminologie

Lekce 5

Stupňování adjektiv

Základní pojmy

POZITIV: základní stupeň vlastnosti (dlouhý)

KOMPARATIV: vyšší stupeň vlastnosti (delší)

SUPERLATIV: nejvyšší stupeň vlastnosti (nejdelší)

Komparativ: tvoření

Ke kmeni (gen. sg.) adjektiva v pozitivu připojíme příponu **-ior** (M+F), **-ius** (N):

brevis → brev**ior**, brev**ius**

longus → long**ior**, long**ius**

recēns, **recent**is → recent**ior**, recent**ius**

simplex, **simplic**is → simplic**ior**, simplic**ius**

Výsledkem je dvojvýchodné adjektivum III. deklinace.

Komparativ: skloňování

Skloňuje se jako souhláskové kmeny III. deklinace (*pulmō, corpus*):

		M+F	N			M+F	N
Sg.	nom.	brev- ior	brev- ius	Pl.	nom.	brevior- ēs	brevior- a
	gen.	brevior- is			gen.	brevior- um	

VŠIMNĚTE SI: pozitiv adjektiv III. deklinace vs. komparativ

- i-kmeny: brev**i**a, brev**i**um X souhl. kmeny: brevior**a**, brevior**u**m
-

Superlativ: tvoření

Ke kmeni připojíme sufix **-issimus** (M), **-issima** (F), **-issimum** (N):

brevis → brev**issimus**, brev**issima**, brev**issimum**

longus → long**issimus**, long**issima**, long**issimum**

recēns, **recent**is → recent**issimus**, **issima**, **issimum**

simplex, **simplic**is → simplic**issimus**, **issima**, **issimum**

Výsledkem je adjektivum I. a II. deklinace.

Superlativ: skloňování

Skloňuje se jako adjektiva I. a II. deklinace:

		M	F	N
Sg.	nom.	brevis sim-us	brevis sim-a	brevis sim-um
	gen.	brevis sim-ī	brevis sim-ae	brevis sim-ī
Pl.	nom.	brevis sim-ī	brevis sim-ae	brevis sim-a
	gen.	brevis sim-ōrum	brevis sim-ārum	brevis sim-ōrum

Nepravidelné stupňování

Nepravidelné stupňování

Jednotlivé stupně se tvoří od různých kmenů:

- magnus, a, um – major, majus – maximus, a, um
- parvus, a, um – minor, minus – minimus, a, um

Skloňují se:

- major, majus; minor, minus = III. deklinace souhl. km.
 - maximus, a, um; minimus, a, um = I. a II. deklinace
-

Neúplné stupňování

Neúplné stupňování

Předložka	Komparativ	Superlativ
ante (před)	anterior, anterieus (přední)	---
post (za)	posterior, posterius (zadní)	postrēmus, a, um (poslední)
intrā (uvnitř), internus	interior, interius (vnitřní)	intimus, a, um (nejvnitřnější)
extrā (mimo, vně), externus	exterior, exterius (vnější)	extrēmus, a, um (nejzazší)
infrā (dole, pod)	inferior, inferius (dolní)	i(nfi)mus, a, um (nejspodnější, nejnižší)
suprā (nahore, nad)	superior, superius (horní)	suprēmus, a, um (nejhořejší, nejvyšší)

Stupňování v anatomii

Komparativ v anatomické terminologii

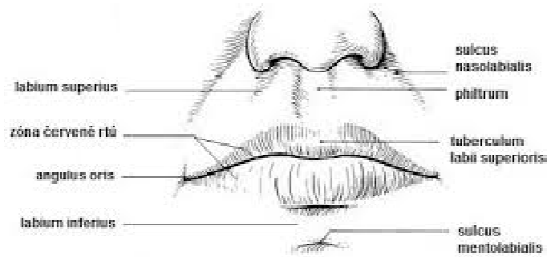
Používá se při kontrastu

➤ velikosti

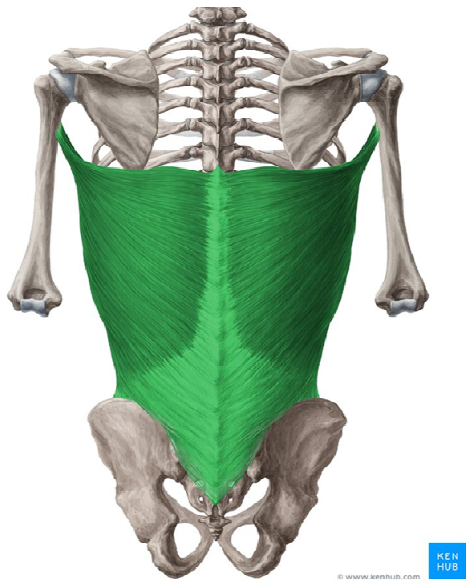
- foramen palatinum majus (velký patrový otvor)
- foramen palatinum minus (malý patrový otvor)

➤ polohy

- labium superius (horní ret)
- labium inferius (dolní ret)

Česká lékařská terminologie používá pozitiv, latina obvykle komparativ, tzn. **překládáme pozitivem!**

Superlativ v anatomické terminologii

Používá se pro struktury v dané oblasti nejvýznamnější např. velikostí, šířkou apod.

- musculus latissimus dorsi (široký sval zad)
- musculus gluteus maximus (velký hýžd'ový sval)

Česká lékařská terminologie používá pozitiv, latina superlativ, tzn. **překládáme pozitivem!**
